

PETRIV H. V., teacher of Separated Subdivision of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine "Zalishchyky Agricultural College named by. Ye. Khraplyvyy"

Summary. The article deals with the meaning of "value attitude to land." On the basis of various scientific sources the meaning of "value", "attitude", "land resources", formed generalized definition of the studied phenomenon.

Key words: value, value treatment, land resources, value attitude to land, education

УДК 378.147:619(477+410)

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ЛІКАРІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ В НІМЕЧЧИНІ

О. П. ПИЛИПЕНКО, старший викладач кафедри іноземної філології і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України

Анотація. У статті розглядається впровадження компетентнісного підходу до підготовки майбутніх фахівців ветеринарного профілю у навчальних закладах Німеччини. Аналізуються компетентності випускників п'яти ветеринарних навчальних закладів Німеччини (Ганновера, Берліну, Гіссена, Мюнхена і Лейпцига). Запропоновано використання накопиченого досвіду німецьких ВНЗ у практиці українських ветеринарних ВНЗ.

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетентність, лікар ветеринарної медицини, вища ветеринарна освіта, Німеччина, навчання

Постановка проблеми у загальному вигляді Нині існує велика кількість досліджень, як у вітчизняній, так і в зарубіжній теорії та методології, присвячених компетентностям. Німецькі вчені Ерпенбек Джон (Erpenbeck John), Хойсе Фолкер (Heyse Volker), Бербель Бергман (Bärbel Bergmann) розглядали компетентності через призму її складових: фахову, методичну, соціальну, особисту.

Фахова компетентність включає в себе знання, вміння для виконання вимог конкретної професії (конкретної робочої ситуації). Під методичною компетентністю розуміють ситуаційно-пізнавальні когнітивні навички в якості навчальних або контрольних стратегій (навички вирішення проблем). В 1997 р. німецькі вчені Байц (Beiz) і Зіґріст (Siegrist) включили до методичної компетентності передачу фахових знань через аналіз і системний підхід, продукування креативних рішень, структуризацію та класифікацію нової інформації [6, с. 39]. У 1995 р. німецькі дослідники Шюлер (Schüler) і Бартелме (Barthelme) розділили соціальну компетентність на компоненти з найбільш вираженим типом поведінки, а саме: комунікативність, здібність до координації і роботи в колективі і компоненти, які мають експланаторний характер, а саме: емпатію, впевненість, чутливість, міжособистісну гнучкість. До особистої компетентності були

© О. П. Пилипенко, 2015

віднесені здібності до самосприйняття особистості і самоорганізації. Байц і Зі-гріст під особистою компетентністю розглядали самооцінку, самоменеджмент, саморефлексію, розвиток власних цінностей і здатність до змін. Крім того вчені Крайгер (Kraiger), Форд (Ford), Салас (Salas) до поняття особистої компетентності інтегрували такі якості, як толерантність, саморефлексію і самоефективність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з теми Праця американського психолога Роберта Уайта (Robert W. White) «Перегляд поняття мотивації: концепція компетентності» («Motivation reconsidered: The concept of competence») (1959) стала першим дослідженням в сфері теорії компетентності, а термін «компетентність» був поданий в мотиваційно-психологічному контексті. Американський вчений Девід Кларенс Макклелланд (David Clarence McClelland) опублікував працю «Тестувати компетентність, а не інтелект» («Testing for Competence rather than for intelligence»), в якій наголосив, що для правильного відбору фахівців недостатньо тестування його розумових здібностей і наголосив, що досить часто високі інтелектуальні здібності не є запорукою успіху у професійній діяльності [8, с.3].

У педагогіці німецькомовних країн термін «компетентність» був запроваджений в 1971 р. вченим і педагогом Г. Ротом (Heinrich Roth), в працях якого було вперше презентовано компетентнісну модель [6, с. 36].

У рамках Болонського процесу компетентісний підхід розглядається такими вітчизняними і зарубіжними вченими: В. Байденком, Н. Бібік, А. Вербицьким, А. Марковою, В. Серіковим, І. Зимньою, О. Локшиною, О. Пометун та ін.

Мета статті – розглянути впровадження компетентісного підходу до підготовки майбутніх фахівців ветеринарного профілю в навчальних закладах Німеччини.

Виклад основного матеріалу дослідження У 1974 р. в німецькій педагогіці з'явилося поняття «ключові кваліфікації» (Schlüsselqualifikationen), як інтегративна педагогічна категорія [1]. Концепція «ключові кваліфікації» (Schlüsselqualifikationen) означала перехід від концепції кваліфікацій (Qualifikationskonzept) до концепції компетентностей (Kompetenzkonzept). У теоретичному обґрунтуванні цього поняття брали участь вчені Д. Мертенс (Mertens D.), Б. Оскарсон, Р. Бадер (R.Bader) та ін. Розвиток понятійного апарату ключових кваліфікацій був зумовлений причинами економічного характеру, а також впровадженням комп'ютерних технологій у виробництво і сферу обслуговування країни [9]. У 1996 р. в німецькій системі освіти був запроваджений компетентісний підхід: до поняття ключових кваліфікацій додалися нові освітні дефініції [4, с. 41]. Основна мета введення нових понять полягала в тому, щоб підготувати молодь з кваліфікацією, необхідною для більш широкого спектру професій.

Почесний професор медицини та епідеміології Каліфорнійського університету Донал А. Уолш (Donal A. Walsh) в 2001 р. вийшов з пропозицією для ВНЗ ветеринарного профілю щодо визначення компетентностей, знань і навичок фахівців ветеринарної галузі. Згодом такий перелік був розроблений багатьма ветеринарними вишами [11, с.5]. У 1996 р. фахівцями ветеринарного коледжу Онтаріо Гвелфського університету в Канаді (Ontario Veterinary College der Universität von Guelph) був представлений схожий перелік компетентностей лікарів ветеринарної медицини [2]. За основу був прийнятий перелік компетентностей, розроблений австралійськими ветеринарними ВНЗ.

Каліфорнійський університет (США) презентував перелік 62 навичок і вмінь, якими повинні володіти майбутні фахівці ветеринарного профілю. Щоб успішно виконувати професійні обов'язки, майбутні фахівці ветеринарного профілю повинні мати достатній багаж знань з багатьох галузей науки: анатомії і фізіології (нормальної і патологічної), гістології, мікробіології, паразитології, вірусології, клінічної терапії, хірургії, акушерства, імунології, ветеринарно-санітарної експертизи, клінічної діагностики. Крім того, вони повинні оволодіти комунікаційними навичками спілкування, навичками спостереження за життям і поведінкою тварин, виявлення причин захворювання тварин і встановлення діагнозу хвороби тварини, призначення лікування. До необхідних для фахівця ветеринарного профілю особистих якостей були віднесені співчуття, милосердя і почуття високої відповідальності за свою справу.

У дослідженні, яке проводилось Північно-американським консорціумом ветеринарних ВНЗ (North American Veterinary Medical Education Consortium (NAVMEC)), були озвучені ключові компетентності, які повинні опанувати фахівці ветеринарного профілю. Особлива увага приділялась нефаховим компетентностям: комунікативним навичкам, лідерським якостям і здібностям в екстремальних випадках до швидкого комбінаторного мислення.

Європейська Асоціація закладів ветеринарної освіти (The European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE)) опублікувала список «навичок одного дня» («day-one skills»)[5]. У 2010 р. було розроблено анкетування, яке спиралось на «day-one skills» EAEVE і на опитування в бельгійському університеті Льєж (Liège). На думку Донал А. Уолша (Donal A. Walsh) потрібно проведення контролю щодо здобуття випускниками цих компетентностей, тому що тільки таким чином можна визначити недоотримані компетентності і скорегувати навчальні плани.

Згідно з програмою Комісії з освіти в галузі ветеринарії 1993 р. (PEW) фахова компетентність акумулює професійну діяльність, пов'язану з лікуванням тварин, асертивний стиль поведінки, знання педагогіки, психології та ділового адміністрування, комунікабельність, бездоганність і відповідальність [7, с. 39]. При розгляді аспектів ветеринарної діяльності, яка супроводжується емоційним і психологічним навантаженням (наприклад, при застосуванні евтаназії), у ветеринарних ВНЗ розглядається необхідність викладання основ психології і прогнозування стратегій поведінки з власниками тварин.

Наразі в дидактиці вищої школи Німеччини розрізняють такі види компетентностей: фахову (fachbezogene Kompetenz), професійно-релевантну (gesellschaftrelevante Kompetenz), професійно-орієнтовану (berufsorientierte Kompetenz) [10, с.118].

Завдання німецьких ветеринарних ВНЗ полягає в підготовці своїх випускників згідно з потребами суспільства, комплексом службових обов'язків фахівця ветеринарного профілю і вимогами так званих «представників інтересів» тварин (уповноважених осіб і товариств по захисту тварин). Хоч ветеринарна (медична) освіта мають форми організації навчання, як і в інших професійних освітах, проте вони сублімують певні особливості і в якості основних компетентностей майбутніх фахівців ветеринарної медицини розглядають: особисту (persönliche Kompetenz), фахову або медичну (medizinische, fachliche Kompetenz), наукову (wissenschaftliche Kompetenz), професійно-релевантну (betriebswirtschaftliche Kompetenz).

Особиста компетентність (persönliche Kompetenz) передбачає: вміння аналізу результатів при обстеженні хворих тварин (з виваженою толерантною

для власників тварин постановкою діагнозу і прийняттям адекватних терапевтичних рішень); здатність демонструвати фахові знання в професійній сфері і ввічливе поводження з власниками тварин, фахівцями, колегами, органами і службами; усвідомлення етичної відповідальності в ветеринарній професії; повагу до тварин (їх власників) і навколишнього середовища; аналітичні методи роботи, орієнтовані на рішення проблем і ефективність; відповідальний і дієвий стиль поведінки; правильне оцінювання професійних ситуацій і ризиків професії; здібності до співпраці і роботи в колективі; безконфліктне вирішення професійних ситуацій; впевненість у своїх фахових знаннях і чітке визначення контрольних ситуацій; розуміння необхідності навчання впродовж всього життя і бажання постійно вдосконалюватись в своїй професії; дія в межах професійної етики.

У межах фахової (медичної) компетентності (*medizinische Kompetenz*) студенти повинні оволодіти: базовими поняттями структури і функцій організму здорових тварин; базовими знаннями в області зоотехнії; відповідними діагностичними алгоритмами (розуміння етіології, патогенезу, клінічних симптомів, діагностики та лікування поширених захворювань домашніх тварин); навичками збору анамнезу; діагностичними навичками і знаннями, до яких належать: а) методи фізичного обстеження хворих тварин (адспекція, пальпація, аускультация і перкусія); б) основні способи та техніка фіксації тварин; в) ректальні і вагінальні дослідження; г) проведення різних діагностичних процедур, в т.ч. ультразвукової діагностики з додержанням техніки безпеки; д) відбір аналізів (крові, сечі, калу, харкотиння, шкіри тощо), навички проведення цитологічних досліджень; е) знання лабораторного і діагностичного обладнання; є) знання фізіологічних стандартів тварин і відхилень від них; знання та навички спеціальних клінічних дисциплін (ортопедія, гінекологія, неврологія, офтальмологія, кардіологія); проведення гігієнічних заходів; визначення симптоматики; навички і знання методів діагностики та постановка діагнозів; прогнозування протікання патологічних процесів; надання екстреної допомоги (при кровотечі, загоєнні ран, респіраторних проблемах, очних і вушних травмах, втраті свідомості, опіках, пошкодженнях тканин, пошкодженнях органів, зупинці серця) і першої допомоги (перев'язка, чистка, іммобілізація кінцівок, інтенсивна терапія або реанімаційні заходи, зупинення кровотечі) для всіх видів тварин; навички акушерства; навички надання стоматологічних послуг; навички і знання щодо методів лікування: а) ін'єкції та інфузійні методи, б) знання методів анестезії (ін'єкція / інгаляція), в) підготовка до хірургічного втручання (антисептики / хірургічні інструменти клієнта), г) методи накладення швів, д) стандартні хірургічні операції: хірургічна обробка ран, техніка перев'язок, е) стерилізація, кастрація; навички проведення щеплень; навички проведення штучного запліднення; знання менеджменту і маркетингу в ветеринарній практиці; використання і призначення лікарських препаратів згідно чинного законодавства; визнання необхідності евтаназії, можливість її проведення і супроводу, забезпечення утилізації мертвих тварин; ведення і архівування ветеринарної документації; консультування власників домашніх тварин стосовно заходів по профілактиці захворювань; знання харчових технологій, функціонування державних органів ветеринарної медицини (включаючи контроль за зоонозами); знання і навички по здійсненню державного ветеринарно-санітарного нагляду та контролю за забоем тварин, переробкою, зберіганням, транспортуванням й реалізацією продукції тваринного походження на всіх ділянках виробництва і зберігання, а також з метою забезпечення проведення державної ветеринарно-

санітарної експертизи м'яса та м'ясної продукції; знання в догляді за худобою; розробка концепцій профілактики; розробка планів гігієнічних заходів; знання методів вакцинації; оцінка графіків імунізації; оцінка стану здоров'я стада.

До наукової компетентності фахівців ветеринарної галузі (*wissenschaftliche Kompetenz*) належать: наукове мислення та навички вирішення проблем; навички роботи з науковою літературою: пошук, аналіз, огляд; презентація науково обґрунтованих знань; знання нових теорій.

Німецькомовний освітній простір вищої ветеринарної освіти, який налічує 7 ветеринарних ВНЗ (5 в Німеччині, один в Австрії і один у Швейцарії), також не залишився осторонь щодо визначення компетентностей майбутніх випускників. Першим на вимоги часу в 2008 р. зреагував ветеринарний факультет *Vetsuisse-Fakultät* Цюріха (Швейцарія), яким було виділено і сформульовано цілі підготовки фахівців ветеринарного профілю, що стали основою для визначення необхідних компетентностей випускників.

У дисертаційному дослідженні Фабіана Вільгельма Хельфріцша (*Hällfritsch Fabian Wilhelm*) діяльність лікаря ветеринарної медицини розглядається через призму таких компетентностей: фахової і соціальної компетентності, яка представлена вмінням працювати в колективі і комунікаційними здібностями [7, с.33]. Фахова компетентність, на думку вченого, презентує набір умінь професійної діяльності, а саме: технологічні прийоми фіксації тварин, проведення клінічних досліджень, простих операцій, інтерпретація результатів лабораторних досліджень, постановка діагнозів, навички лікування, менеджменту, вміння проведення ультразвукового обстеження, рентгену.

Ф. Хельфріцш проаналізував близько 2 400 анкет, які були розіслані фахівцям ветеринарного профілю федеральних земель Німеччини для оцінювання фахової і соціальної компетентностей, отриманих під час професійної підготовки на п'яти факультетах ветеринарних університетів країни. На основі даного дисертаційного дослідження при шкалі оцінювання (1 = дуже добре, 2 = добре, 3 = достатньо, 4 = задовільно, 5 = незадовільно) було зроблено порівняльний аналіз фахової і соціальної компетентностей випускників п'яти ветеринарних ВНЗ Німеччини Ганновера, Берліну, Гіссена, Мюнхена і Лейпцига (табл.1).

Таблиця 1

Діапазон оцінювання здобутих компетентностей випускниками німецьких ветеринарних навчальних закладів

Оцінювання компетентностей	Лейпциг Leipzig	Берлін Berlin	Мюнхен München	Гіссен Gießen	Ганновер Hannover
Середня оцінка фахової компетентності (Durchschnitt fachliche Kompetenz)	3,0	3,2	3,2	3,3	3,5
Середня оцінка соціальної компетентності (Durchschnitt soziale Kompetenz)	2,1	2,2	2,1	2,3	2,4

Як свідчать дані, представлені в таблиці 1, найкраща фахова компетентність у випускників ветеринарного факультету Лейпцизького університету, а рівень соціальної компетентності – у випускників того ж факультету і ветеринарного факультету Мюнхенського університету. Найбільше значення для

професійної діяльності, на думку випускників, мають такі клінічні спеціальності: дерматологія, інтенсивна терапія або реанімаційні заходи, хірургія, терапія дрібних тварин, анестезіологія, стоматологія, алергологія, кардіологія, офтальмологія, внутрішні хвороби дрібних тварин і навички роботи з діагностичним обладнанням (рентген, УЗД тощо) [7, с.44].

Найкращу оцінку випускників (2,7 бала) отримали набуті ними навички техніки фіксацій і діагностичні навички. Фахові компетентності щодо роботи з діагностичним обладнанням були оцінені як недостатні: УЗД-навички отримали середній бал 4,5, навички рентгенодіагностики – 4,1, а навички проведення простих хірургічних втручань були оцінені фахівцями на 3,7.

У дослідженні Ф. Хельфріцша при анкетуванні власників тварин (100 осіб) було зафіксовано підвищення вимог до кількості і якості надання ветеринарних послуг. Спілка власників тварин Німеччини вимагає від ветеринарних лікарів оволодіння навичками надання психологічної допомоги і наявність таких компетентностей, як: фахова медична компетентність або відпрацьовані діагностичні і терапевтичні навички, включаючи хірургічні, навички профілактики захворювань, а саме проведення щеплень (95% опитуваних); наукова компетентність, основні знання поведінки тварин в залежності від породи і виду тварин; когнітивно-поведінкова психотерапія; розвинена психолого-комунікативна компетентність з умінням улагодження проблемних ситуацій: навички проведення амбулаторного прийому і консультування; здатність до швидкого комбінаторного мислення в екстремальних ситуаціях, наочного дійового мислення, яке виявляється у процесі огляду хворої тварини, пошуку причин захворювання, вміння правильно пояснити і обґрунтувати схему лікування, причину хвороби та рекомендовані методи лікування; мотивацію для підвищення кваліфікації, універсальність фахівця, любов до тварин (88% опитуваних) [3].

Оволодіння компетентностями в вищій ветеринарній освіті Німеччини базується на міждисциплінарних зв'язках, проектному і інноваційному навчанні [12, с.11]. Навчальні плани ветеринарних навчальних закладів, які раніше мали вигляд дворівневої моделі (доклінічна / клінічна фази), реструктуризовані в інтегровані модулі з одним циклом. Модулі та додаткові курси такі, як відпрацювання практичних вмінь і навичок, інтегруються як по горизонталі, так і по вертикалі.

У рейтингу компетентностей системи вищої освіти Німеччини фахова компетентність (spezifische Fachkompetenz) розглядається як основна, навчально-технічна (lerntechnische Kompetenz) знаходиться на другому, а інформаційна компетентність (die Medienkompetenz) на п'ятому місці.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Нині процес професійної підготовки майбутніх фахівців ветеринарного профілю Німеччини реорганізується на основі компетентнісного підходу. Саме перенесення уваги з процесу навчання на його результат, орієнтацію змісту й організацію навчання на компетентнісний підхід і пошук ефективних механізмів його запровадження можна розглядати як один з основних напрямів модернізації вищої освіти України. Подальші дослідження можуть бути пов'язані з пошуками шляхів запровадження досвіду підготовки майбутніх лікарів ветеринарної медицини у німецьких університетах у навчальний процес вітчизняних ВНЗ.

Література

1. Зеер Э. Компетентностный подход к модернизации профессионального образования / Э. Зеер, Э. Сыманюк // Высшее образование в России, 2005. – № 4. – С. 23–30.
2. Barker I. Professional Competencies of Canadian Veterinarians: A Basis for Curriculum Development DVM 2000 / I. Barker, B. Bonnet, J. Cockshutt // Guelph, Canada: Ontario Veterinary College, University of Guelph, 1996. – 119 s.
3. Bergler Reinhold Tierarzt und Tierhalter – Untersuchungen zur Psychologie einer Beziehung (2009) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.aow-bonn.de/www/wir/bergler/freie-texte/bergler2009-tierarzt-und-tierhalter.pdf>
4. Dimitrowa D. Das Konzept der Metakompetenz: Theoretische und empirische Untersuchung am Beispiel der Automobilindustrie / D. Dimitrowa. – Springer-Verlag, 2009. – 240 s.
5. EAEVE (2012, a). Annexe IV. List of the recommended essential competences at graduation: «day-one skills». European Association of Establishments for Veterinary Education [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.eaeve.org/fileadmin/downloads/sop/SOP_Annex4.pdf
6. Fölsch T. Kompetenzentwicklung und Demografie: Dissertation zur Erlangung des akademischen Grades eines Doktors der Wirtschafts- und Sozialwissenschaften (Dr. rer. pol.) / T. Fölsch. – Kassel university press GmbH, 2010. – 146 s.
7. Hällfritzsch F. W. Beurteilung der Qualität der tierärztlichen Ausbildung und der Kompetenz von Anfangsassistenten durch praktische Tierärzte: Dissertation zur Erlangung der tiermedizinischen Doktorwürde der Tierärztlichen Fakultät der Ludwig-Maximilians-Universität München / W. F. Hällfritzsch. – München, 2005. – 54 s.
8. Lemmer J. Entwicklung eines Kompetenzmodells für bildungsbenachteiligte Arbeitnehmergruppen Forschungsarbeit zur Erlangung des akademischen Grades einer Diplompsychologin eingereicht am Institut für Psychologie der Humboldt Universität zu Berlin / J. Lemmer. – Berlin, 2009. – 141 s.
9. Mertens D. Schlüsselqualifikation. Thesen zur Schulung für eine Moderne Gesellschaft / D. Mertens // Mitteilungen aus der Arbeitsmarkt- und Berufsforschung. – Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz: Verlag W. Kohlhammer, 1974. – Jg. 7, H. 1. – S. 36
10. Öchsner W. Synergie-Effekte und wechselseitige Ergänzung von Hochschuldidaktik und Medizindidaktik /W. Öchsner, K. Reiber // Zeitschrift für Hochschulentwicklung ZFHE. – 2010. – Jg. 5, №3. – S.116 –127
11. Schaller Chr. Vergleich des Studiums der Tiermedizin in München (Deutschland) und in Liège (Belgien): Dissertation zur Erlangung der tiermedizinischen Doktorwürde der Tierärztlichen Fakultät der Ludwig-Maximilians-Universität München / Chr. Schaller. – München, 2014. – 288 s.
12. Schmidt S. Entwicklung eines Blended-Learning-Kurses und Untersuchungen zur Akzeptanz und Integration in das veterinärmedizinische Studium: Dissertation zur Erlangung des Grades eines Doktors der Veterinärmedizin an der Freien Universität Berlin / S. Schmidt. – Berlin: 2006. – 135 S.

КОМПЕТЕНТНОСТНЫЙ ПОДХОД К ПОДГОТОВКЕ СОВРЕМЕННЫХ ВРАЧЕЙ ВЕТЕРИНАРНОЙ МЕДИЦИНЫ В ГЕРМАНИИ

Е. П. ПИЛИПЕНКО, старший преподаватель кафедры иностранной филологии и перевода Национального университета биоресурсов и природопользования Украины

***Аннотация.** В статье рассматривается внедрение компетентностного подхода в подготовку будущих специалистов ветеринарного профиля в учебных заведениях Германии. Анализируются компетентности выпускников пяти ветеринарных учреждений Германии (Ганновера, Берлина, Гиссена, Мюнхена и Лейпцига). Предложено использование накопленного опыта немецких вузов в практике украинских ветеринарных вузов.*

***Ключевые слова:** компетентностный подход, компетентность, врач ветеринарной медицины, высшее ветеринарное образование, Германия, обучение*

COMPETENCY-BASED EDUCATION OF VETERINARY STUDENTS IN GERMANY

E. PYLYPENKO, teacher of the Department of Foreign Languages and Translation (The National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine)

***Summary.** The article discusses the implementation of competence approach in the teaching future specialists of veterinary profile in German universities. The article reveals the essence of competence approach of five veterinary institutions of Germany (Hanover, Berlin, Giessen, Munich and Leipzig). Using the experience of German universities in the practice of Ukrainian veterinary colleges with the aim of improving the educational process is proposed.*

***Key words:** competence approach, competence, veterinary college education, Germany*

УДК 372.879.6

КОНЦЕПТУАЛЬНЕ ПІДҐРУНТЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ВІТЧИЗНЯНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

І. Г. РОЩІН, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін, Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв

***Анотація.** У статті представлено аналіз державних документів попередніх десятиріч в яких було задекларовані стратегічні завдання щодо забезпечення якісної освіти, її стабільного та сучасного розвитку. Але вони не набули повної реалізації. Наведено перспективи щодо забезпечення належної фізичної підготовки учнів загальноосвітніх шкіл до су-*

© І. Г. Рошчін, 2015